

SPREJETA BESEDILA

P9_TA(2021)0406

Vpliv nasilja v družini in pravic do varstva in vzgoje na ženske in otroke **Resolucija Evropskega parlamenta z dne 6. oktobra 2021 o vplivu nasilja v družini in pravic do varstva in vzgoje na ženske in otroke (2019/2166(INI))**

Evropski parlament,

- ob upoštevanju členov 2 in 3(3) Pogodbe o Evropski uniji in členov 6, 8 in 67 Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU),
- ob upoštevanju Direktive 2012/29/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. oktobra 2012 o določitvi minimalnih standardov na področju pravic, podpore in zaščite žrtev kaznivih dejanj (direktiva o pravicah žrtev)¹,
- ob upoštevanju členov 21, 23, 24 in 47 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah (v nadaljnjem besedilu: Listina),
- ob upoštevanju Konvencije Sveta Evrope o preprečevanju nasilja nad ženskami in nasilja v družini ter o boju proti njima (Istanbulska konvencija), ki je začela veljati 1. avgusta 2014,
- ob upoštevanju Konvencije OZN o otrokovih pravicah z dne 20. novembra 1989,
- ob upoštevanju splošne pripombe št. 13 Odbora za pravice otroka z dne 18. aprila 2011 o pravici otrok, da niso žrtve kakršnega koli nasilja,
- ob upoštevanju Haaške konvencije z dne 25. oktobra 1980 o civilnopravnih vidikih mednarodnega protipravnega odvzema otrok,
- ob upoštevanju Haaške konvencije z dne 29. maja 1993 o varstvu otrok in sodelovanju pri meddržavnih posvojitvah,
- ob upoštevanju Direktive (EU) 2016/800 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. maja 2016 o procesnih jamstvih za otroke, ki so osumljene ali obdolžene osebe v kazenskem postopku²,
- ob upoštevanju Evropske konvencije o človekovih pravicah,

¹ UL L 315, 14.11.2012, str. 57.

² UL L 132, 21.5.2016, str. 1.

- ob upoštevanju Konvencije OZN o odpravi vseh oblik diskriminacije žensk, sprejete 18. decembra 1979, in splošnega priporočila št. 35 Odbora za odpravo diskriminacije žensk o nasilju nad ženskami na podlagi spola, s katerim je bilo posodobljeno splošno priporočilo št. 19 o nasilju nad ženskami,
- ob upoštevanju evropskega stebra socialnih pravic, zlasti načela 2,
- ob upoštevanju agende za trajnostni razvoj do leta 2030, ki je začela veljati 1. januarja 2016, ter zlasti cilja trajnostnega razvoja št. 5 o enakosti spolov, pa tudi cilja trajnostnega razvoja št. 16.2 o izkoreninjenju zlorabe in izkoriščanja otrok, trgovine z njimi, vseh vrst nasilja nad otroki in njihovega mučenja,
- ob upoštevanju predloga sklepa Sveta o sklenitvi, s strani Evropske unije, Konvencije Sveta Evrope o preprečevanju nasilja nad ženskami in nasilja v družini ter o boju proti njima, ki ga je podala Komisija (COM(2016)0109) z dne 4. marca 2016,
- ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 5. marca 2020 z naslovom Unija enakosti: strategija za enakost spolov za obdobje 2020–2025 (COM(2020)0152), zlasti njenega prvega cilja o svobodi žensk in deklet pred nasiljem zaradi spola in spolnimi stereotipi,
- ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 12. novembra 2020 z naslovom Unija enakosti: strategija za enakost LGBTIQ oseb za obdobje 2020–2025 (COM(2020)0698),
- ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 24. junija 2020 o strategiji EU o pravicah žrtev (2020–2025) (COM(2020)0258),
- ob upoštevanju delovnega dokumenta služb Komisije z dne 6. marca 2019 z naslovom Poročilo o enakosti žensk in moških za leto 2019 (SWD(2019)0101),
- ob upoštevanju svoje resolucije z dne 12. septembra 2017 o predlogu sklepa Sveta o sklenitvi, s strani Evropske unije, Konvencije Sveta Evrope o preprečevanju nasilja nad ženskami in nasilja v družini ter o boju proti njima¹,
- ob upoštevanju svoje resolucije z dne 28. novembra 2019 o pristopu EU k Istanbulski konvenciji in drugih ukrepih za boj proti nasilju na podlagi spola²,
- ob upoštevanju svoje resolucije z dne 17. decembra 2020 o potrebi po namenski sestavi Sveta za enakost spolov³,
- ob upoštevanju svoje resolucije z dne 21. januarja 2021 o vidiku enakosti spolov v obdobju krize zaradi COVID-19 in obdobju po krizi⁴,
- ob upoštevanju svoje resolucije z dne 21. januarja 2021 o strategiji EU za enakost spolov⁵,

¹ UL C 337, 20.9.2018, str. 167.

² UL C 232, 16.6.2021, str. 48.

³ Sprejeta besedila, P9_TA(2020)0379.

⁴ Sprejeta besedila, P9_TA(2021)0024.

⁵ Sprejeta besedila, P9_TA(2021)0025.

- ob upoštevanju Direktive 2011/99/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. decembra 2011 o evropski odredbi o zaščiti¹,
 - ob upoštevanju Uredbe (EU) št. 606/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. junija 2013 o vzajemnem priznavanju zaščitnih ukrepov v civilnih zadevah²,
 - ob upoštevanju Uredbe Sveta (ES) št. 2201/2003 z dne 27. novembra 2003 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v zakonskih sporih in sporih v zvezi s starševsko odgovornostjo (uredba Bruselj IIa)³,
 - ob upoštevanju poročila Evropskega inštituta za enakost spolov (EIGE) za leto 2020 o indeksu enakosti spolov,
 - ob upoštevanju študije Evropskega inštituta za enakost spolov (EIGE) z dne 12. junija 2019 z naslovom Understanding intimate partner violence in the EU: the role of data (Razumevanje nasilja v družini v EU: vloga podatkov),
 - ob upoštevanju študije Evropskega inštituta za enakost spolov (EIGE) z dne 18. novembra 2019 z naslovom A guide to risk assessment and risk management of intimate partner violence against women for police (Policijski vodnik za oceno tveganja in obvladovanje tveganja nasilja v družini nad ženskami),
 - ob upoštevanju poročila Agencije Evropske unije za temeljne pravice (FRA) z dne 3. marca 2014 z naslovom Violence against women: an EU-wide survey (Nasilje nad ženskami: raziskava na ravni EU),
 - ob upoštevanju platforme neodvisnih strokovnjakov o diskriminaciji in nasilju nad ženskami in njene izjave z dne 31. maja 2019 z naslovom Intimate partner violence against women is an essential factor in the determination of child custody (Nasilje v družini nad ženskami je bistven dejavnik pri določanju skrbništva nad otroki),
 - ob upoštevanju izjave, ki jo je 24. marca 2020 podala predsednica skupine strokovnjakov za ukrepanje proti nasilju nad ženskami in nasilju v družini pri Svetu Evrope Marceline Naudi, z naslovom For many women and children, the home is not a safe place (Za številne ženske in otroke dom ni varen kraj), o potrebi po spoštovanju standardov Istanbulske konvencije v času pandemije,
 - ob upoštevanju člena 54 Poslovnika,
 - ob upoštevanju skupne razprave Odbora za pravne zadeve ter Odbora za pravice žensk in enakost spolov v skladu s členom 58 Poslovnika,
 - ob upoštevanju poročila Odbora za pravne zadeve in Odbora za pravice žensk in enakost spolov (A9-0254/2021),
- A. ker je enakost spolov temeljna vrednota in osrednji cilj EU ter bi se morala odražati v vseh politikah EU; ker sta pravici do enakega obravnavanja in nediskriminacije temeljni

¹ UL L 338, 21.12.2011, str. 2.

² UL L 181, 29.6.2013, str. 4.

³ UL L 338, 23.12.2003, str. 1.

pravici, zapisani v Pogodbah¹ in Listini², ter bi ju bilo treba v celoti spoštovati; ker nasilje na podlagi spola v vseh oblikah pomeni skrajno obliko diskriminacije žensk in kršitev človekovih pravic, zakoreninjenih v neenakosti spolov, ki se na ta način ohranja in krepi; ker ta oblika nasilja izhaja iz spolnih stereotipov glede vlog in sposobnosti žensk in moških ter iz neenakih razmerij moči v družbah in jih tudi ohranja; ker je še vedno močno razširjena in vpliva na ženske na vseh ravneh družbe ne glede na starost, izobrazbo, dohodek, socialno ozadje in državo izvora ali prebivališče ter je ena od največjih ovir pri doseganju enakosti spolov; ker ženske in otroci v EU zaradi različnih politik in zakonodaj v državah članicah niso enako zaščiteni pred nasiljem na podlagi spola;

- B. ker so kljub številnim primerom uradnega priznanja in napredku, doseženem na področju enakosti spolov, ženske še vedno diskriminirane in prikrajšane ter še vedno obstajajo socialne, ekonomske in kulturne neenakosti; ker glede na indeks enakosti spolov EIGE za leto 2020 enakost žensk in moških doslej še v nobeni državi članici ni v celoti dosežena; ker je napredek EU na področju enakosti spolov še vedno počasen, pri čemer se indeks v povprečju izboljša za eno točko vsaki dve leti; ker bomo pri tej hitrosti potrebovali skoraj 70 let, da dosežemo enakost spolov v EU; ker je Parlament že pozval k vzpostavitvi nove sestave Sveta ministrov in državnih sekretarjev, ki so pristojni za enakost spolov;
- C. ker različne oblike zatiranja ne obstajajo ločeno, temveč se prekrivajo in posameznike prizadenejo hkrati ter tako povzročijo presečne oblike diskriminacije; ker se diskriminacija na podlagi spola pogosto prekriva z drugimi oblikami diskriminacije, na primer na podlagi rase, barve kože, etnične pripadnosti ali socialnega porekla, genetskih značilnosti, jezika, vere ali prepričanja, političnega ali drugega mnenja, pripadnosti narodni manjšini, premoženja, rojstva, invalidnosti, starosti ali spolne usmerjenosti;
- D. ker smo v tem desetletju na svetovni in evropski ravni priča očitnim in organiziranim napadom na enakost spolov in pravice žensk, med drugim tudi v EU;
- E. ker je enakost spolov bistven pogoj za inovativno, konkurenčno in uspešno gospodarstvo EU ter bo vodila do ustvarjanja novih delovnih mest in večje produktivnosti, zlasti v okviru digitalizacije in prehoda na zeleno gospodarstvo;
- F. ker nasilje v družini pomeni vsako dejanje fizičnega, spolnega, psihološkega ali ekonomskega nasilja, ki se zgodi med nekdanjima ali trenutnima zakoncema ali partnerjema, ne glede na to, ali storilec še prebiva ali je prebival z žrtvijo; ker je nasilje v družini ena od najpogostejših oblik nasilja na podlagi spola, saj je po ocenah 22 % žensk izkusilo fizično in/ali spolno nasilje, 43 % pa jih je doživelo psihološko nasilje partnerja³; ker ta oblika nasilja nesorazmerno prizadene ženske in otroke; ker nasilje v družini pomeni vsako dejanje fizičnega, spolnega, psihičnega ali ekonomskega nasilja, ki se zgodi v družini ali gospodinjski enoti ali med nekdanjima ali trenutnima zakoncema ali partnerjema, ne glede na to, ali storilec še prebiva ali je prebival z žrtvijo⁴; ker je nasilje v družini hud in pogosto dolgotrajen in prikrit socialni problem, ki

¹ Člen 2 in člen 3(3) Pogodbe o Evropski uniji ter členi 8, 10, 19 in 157 PDEU.

² Člena 21 in 23 Listine.

³ Poročilo Agencije za temeljne pravice (FRA) z dne 3. marca 2014 z naslovom Violence against women – an EU-wide survey (Nasilje nad ženskami: raziskava na ravni EU).

⁴ Istanbulska konvencija.

povzročajo sistematične fizične in/ali psihološke travme s hudimi posledicami za žrtve ter resno vpliva na čustveno, ekonomsko in socialno blaginjo cele družine, saj je storilec oseba, ki bi ji žrtev sicer morala zaupati; ker od 70 % do 85 % otrok, ki so žrtve nasilja, pozna osebo, ki jih zlorablja, in ker je velika večina teh otrok žrtev oseb, ki jim zaupajo¹; ker imajo storilci žrtve pogosto pod prisilnim nadzorom, za katerega so značilni ustrahovanje, nadziranje, osamitev in zlorabe;

- G. ker so stopnje nasilja v družini v podeželskih in oddaljenih skupnostih še večje kot na mestnih območjih; ker ženske na podeželskih in oddaljenih območjih doživljajo večje stopnje nasilja v družini ter pogostejšo in resnejšo fizično, psihološko in ekonomsko zlorabo, ki je še hujša, ker živijo precej daleč od razpoložljivih virov in storitev, pri katerih bi lahko poiskale pomoč; ker je mogoče slabo razumevanje nasilja v družini pri zdravstvenih, socialnih in pravnih službah v podeželskih in oddaljenih regijah opredeliti kot znatno težavo za žrtve nasilja v družini;
- H. ker v EU večino enostarševskih gospodinjstev vodijo matere samohranilke, ki so še posebej ekonomsko ranljive, zlasti tiste v kategorijah z nizkimi plačami, in za katere je bolj verjetno, da bodo zaradi starševstva zgodaj zapustile trg dela, zato so v slabšem položaju, ko se poskušajo nanj vrniti; ker je leta 2019 v EU 40,3 % enostarševskih gospodinjstev grozila revščina ali socialna izključenost²;
- I. ker je 30 % žensk, ki so bile žrtve spolnega nasilja prejšnjega ali sedanjega partnerja, tudi v otroštvu doživelo spolno nasilje, in ker 73 % mater, ki so bile žrtve partnerjevega fizičnega in/ali spolnega nasilja, navaja, da je za nasilje vedel vsaj eden od otrok³;
- J. ker sta se v številnih državah članicah zaradi ukrepov za omejitev gibanja in omejevanje socialnih stikov med pandemijo covid-19 zelo povečali razširjenost in resnost primerov nasilja v družini, psihološkega nasilja, prisilnega nadzora in spletnega nasilja, pri čemer se je za 60 % povečalo število klicev v sili, ki so jih opravile žrtve nasilja v družini⁴; ker sta zahteva, da ljudje ostanejo doma, in zaskrbljujoč izbruh te vzporedne pandemije ženskam in otrokom otežila dostop do učinkovite zaščite, podpornih storitev in pravnega varstva ter razkrila, da so bili podporna sredstva in strukture nezadostni ter da so žrtve imele le omejen dostop do podpornih storitev, zaradi česar so številne ostale brez ustrezne in pravočasne zaščite; ker bi si države članice morale izmenjevati dobre prakse na področju posebnih ukrepov za zagotavljanje pravočasne in dostopne pomoči žrtvam, vključno z vzpostavitvijo sistema za pošiljanje sporočil v sili ter kontaktnih točk za pomoč v lekarnah in supermarketih; ker žrtve, njihove družine, prijatelji, znanci in sosedje nasilje v družini nad ženskami kljub razširjenosti tega pojava v EU iz različnih razlogov še vedno premalo pogosto prijavljajo, kar je zlasti veljalo med pandemijo covid-19, in ker še zdaleč ni dovolj izčrpnih, primerljivih in po spolu razčlenjenih

¹ Svet Evrope, Human Rights Channel: Stop Child Sexual Abuse in Sport (Kanal za človekove pravice: ustavimo spolno zlorabo otrok v športu), obiskano 21. julija 2021.

² Eurostat, Children at risk of poverty or social exclusion (Otroci, izpostavljeni tveganju revščine ali socialne izključenosti), podatki pridobljeni oktobra 2020.

³ Poročilo Agencije za temeljne pravice (FRA) z dne 3. marca 2014 z naslovom Violence against women – an EU-wide survey (Nasilje nad ženskami: raziskava na ravni EU).

⁴ Izjava za medije dr. Hansa Henrija P. Klugeja, regionalnega direktorja Svetovne zdravstvene organizacije za Evropo, z dne 7. maja 2020 z naslovom During COVID-19 pandemic, violence remains preventable, not inevitable (Tudi med pandemijo covid-19 je nasilje mogoče preprečiti in se mu izogniti).

podatkov, zaradi česar je težko v celoti oceniti učinek krize; ker raziskava Agencije za temeljne pravice (FRA) o nasilju nad ženskami kaže, da žrtve najhujše incidente nasilja v družini prijavijo policiji v le 14 % primerov, dve tretjini ženskih žrtev pa nasilja zaradi strahu, neinformiranosti o pravicah žrtev ali splošnega prepričanja, da je nasilje v družini zasebna zadeva, o kateri se ne bi smelo javno govoriti, ne prijavi oblastem¹;

- K. ker sta se nasilje v družini in nasilje na podlagi spola povečala zaradi ukrepov za omejitve gibanja, sprejetih med pandemijo covid-19, in ker se je po podatkih iz najnovejšega poročila Europol² izredno povečalo tudi število spolnih zlorab otrok na spletu v EU;
- L. ker se je med omejitvami gibanja znatno povečalo nasilje v družini nad osebami LGBTI+, zlasti mladimi;
- M. ker je treba ustrezno pozornost nameniti tudi ekonomskemu nasilju nad ženskami, kot so poškodovanje lastnine, omejevanje dostopa do finančnih virov, izobraževanja ali trga dela ter neizpolnjevanje ekonomskih obveznosti, kot je plačevanje preživnine, saj je oviranje finančne neodvisnosti in družinskega premoženja tesno povezano z drugimi oblikami nasilja in pomeni dodatno past za žrtve; ker so žrtve, ki niso finančno neodvisne, pogosto prisiljene še naprej živeti v istem stanovanju s storilcem, da bi se izognile finančni negotovosti, brezdomstvu ali revščini, in ker se je ta trend nedavno še povečal zaradi pandemije covid-19; ker sta pošteno plačilo in ekonomska neodvisnost bistvena, da lahko ženske izstopijo iz odnosov, v katerih vladajo zlorabe in nasilje; ker mora v nekaterih državah članicah žrtev za izvrševanje odločitev sodišča o finančnem nadomestilu ostati v stiku s storilcem, zaradi česar je dodatno izpostavljena možnosti fizične in čustvene zlorabe;
- N. ker so lahko otroci doma in v družinskem okolju tudi žrtve tako imenovanega prisostvovanja nasilju³, ko so priče kakršni koli obliki nasilja, ki se izvaja s fizičnim, verbalnim, psihološkim, spolnim in ekonomskim nasiljem nad referenčnimi osebami ali drugimi njim čustveno pomembnimi osebami; ker ima takšno nasilje zelo resne posledice za psihološki in čustveni razvoj otroka in mu je zato treba nameniti ustrezno pozornost v postopkih prenehanja življenjske skupnosti in ureditve varstva in vzgoje otroka, pri čemer je treba zagotoviti, da se upoštevajo predvsem koristi otroka, zlasti pri določitvi varstva in vzgoje ter pravice do stikov po prenehanju življenjske skupnosti; ker je prisostvovanje nasilju pogosto težko prepoznati in ker ženske žrtve nasilja v družini živijo v stanju napetosti in čustvenih težav; ker bi v primerih nasilja v družini in vprašanih zaščite otrok sodišča morala upoštevati mnenja strokovnjakov z ustreznim znanjem in orodji, da bi preprečila odločitve zoper matere, pri katerih niso ustrezno upoštevane vse okoliščine;
- O. ker ima izobraževanje, zlasti o spolnih normah, enakosti spolov, dinamiki moči v odnosih, soglasju in spoštovanju mej, temeljno vlogo pri pridobivanju znanj in

¹ Poročilo Agencije za temeljne pravice (FRA) z dne 3. marca 2014 z naslovom Violence against women – an EU-wide survey (Nasilje nad ženskami: raziskava na ravni EU).

² Poročilo Europol z dne 19. junija 2020 z naslovom Exploiting isolation: offenders and victims of online child sexual abuse during the COVID-19 pandemic (Izkoriščanje osamitve: storilci in žrtve spolne zlorabe otrok na spletu med pandemijo covid-19).

³ Obrazložitev poročila Sveta Evrope z dne 11. maja 2011 h Konvenciji Sveta Evrope o preprečevanju nasilja nad ženskami in nasilja v družini ter o boju proti njima.

spretnosti otrok in mladih za vzpostavljanje zdravih odnosov ter prispeva k boju proti nasilju na podlagi spola; ker glede na mednarodne tehnične smernice Unesca o spolni vzgoji programi z učnim načrtom za celovito spolno vzgojo otrokom in mladim omogočajo pridobivanje znanja, pozitivnih pogledov in spretnosti na tem področju, vključno s spoštovanjem človekovih pravic, enakosti spolov, soglasja in raznolikosti, ter povečujejo njihovo vlogo;

- P. ker se je treba – če želimo izkoreniniti nasilje na podlagi spola –, opirati na dosledne in primerljive upravne podatke, pridobljene na podlagi trdnega in usklajenega okvira za zbiranje podatkov; ker razpoložljivi podatki, ki jih zbirajo organi kazenskega pregona in pravosodni organi držav članic, ne kažejo vsega obsega nasilja v družini ter njegovih učinkov in dolgoročnega vpliva na ženske in otroke, saj večina držav članic ne zbira primerljivih podatkov o nasilju, razčlenjenih po spolu, niti ne obravnava nasilja v družini kot ločenega kaznivega dejanja, zato nastaja sivo območje, ki izraža dejstvo, da dejanska razširjenost in pojavnost nasilja v družini v veliki meri nista kvantitativno opredeljeni in evidentirani; ker poleg tega tudi ni podatkov o povečanem tveganju in razširjenosti nasilja v družini za posebne skupine, kot so skupine žensk v prikrajšanem položaju ali diskriminirane skupine žensk;
- Q. ker se v nekaterih državah članicah nasilje v družini nad ženskami pogosto zanemarja in se zdi, da pri odločanju o varstvu in vzgoji in ureditvi stikov z otrokom samodejno prevlada pravilo skupnega varstva in vzgoje otroka ali starševske skrbi; ker ima neupoštevanje takšnega nasilja hude posledice za ženske in otroke, ki se lahko stopnjujejo v feminocid in/ali detomor; ker so za žrtve nasilja v družini potrebni posebni zaščitni ukrepi; ker se položaj žrtev bistveno poslabša, če so ekonomsko ali socialno odvisne od storilca; ker je zato ključno, da se taka oblika nasilja upošteva pri odločanju o prenehanju življenjske skupnosti in ureditvah varstva in vzgoje in da se obtožbe o nasilju obravnavajo pred vprašanji varstva in vzgoje ter ureditve stikov; ker bi morala sodišča v državah članicah zagotoviti, da se v skladu z načelom otrokovih koristi izvede celovita ocena za določitev pravice do varstva in vzgoje ter pravice do stikov z otroki, pri čemer bi postopek vključeval zaslišanje otroka, sodelovanje z vsemi ustreznimi službami, zagotavljanje psihološke podpore ter upoštevanje strokovnega znanja in izkušenj vpletenih strokovnjakov;
- R. ker organi kazenskega pregona v večini držav članic v svoje ocene tveganja ne vključujejo sistematično informacij o izkušnjah z nasiljem v družini, ki jih podajo otroci;
- S. ker bi morale otrokove koristi vedno biti na prvem mestu pri odločitvah, ki zadevajo otroke, vključno z družinskimi spori, in ker bi torej bilo treba pravico vsakega otroka do rednih stikov s staršema, ki izhaja iz člena 8 Evropske konvencije o človekovih pravicah in člena 9 Konvencije OZN o otrokovih pravicah, po potrebi omejiti, če je to v korist otroka;
- T. ker imajo otroci v skladu s členom 12 Konvencije OZN o otrokovih pravicah ter členoma 4 in 16 Direktive (EU) 2016/800 pravico do izražanja lastnega mnenja v vseh zadevah v zvezi z njimi, tudi v sodnih in upravnih postopkih, v otroku prijazni obliki, pri čemer je njihovo mnenje vedno upoštevano prednostno v skladu z otrokovo starostjo in zrelostjo;
- U. ker Svetovna zdravstvena organizacija in Ameriško psihološko združenje, ki sta dve od

najprestižnejših institucij na področju duševnega zdravja, zavračata uporabo izraza sindrom odtujitve otroka od starša (*parental alienation syndrome*) ter podobnih konceptov in izrazov, saj se lahko strateško izkoriščajo zoper žrtve nasilja za ustvarjanje dvomov o starševskih sposobnostih žrtve, za zavračanje njihovega mnenja in neupoštevanje nasilja, ki so mu izpostavljeni otroci; ker je treba v skladu s priporočilom platforme neodvisnih strokovnjakov o diskriminaciji in nasilju nad ženskami (EDVAW) obtožbe o odtujitvi otroka, ki jih zoper matere podajo nasilni očetje, šteti za nadaljevanje moči in nadzora s strani državnih agencij in akterjev, tudi tistih, ki odločajo o varstvu in vzgoji¹;

- V. ker lahko anonimne prijave in prijave, ki jih žrtve pozneje umaknejo, ovirajo nadaljnjo preiskavo, ki jo izvajajo organi, in preprečevanje nadaljnjega nasilja;
- W. ker se kazenski postopki, ki izhajajo iz prijave nasilja v družini, pogosto obravnavajo popolnoma ločeno od postopkov prenehanja življenjske skupnosti ter odločanja o varstvu in vzgoji; ker to lahko pomeni, da se odredita skupno varstvo in vzgoja otrok in/ali uvedejo pravice do stikov, ki ogrožajo pravice in varnost žrtve in otrok; ker ima lahko to nepopravljive posledice za duševni in čustveni razvoj otrok ter negativno vpliva na njihovo korist; ker morajo države članice zato zagotoviti, da imajo žrtve dostop do zaupnih podpornih storitev za žrtve, ki bodo ustrezale njihovim potrebam, bodo brezplačne in bodo delovale v korist žrtev pred kazenskim postopkom, med njim in ustrezno dolgo po njem ter bodo vključevale sistem psihosocialne podpore, zlasti med postopki zaslišanj, ki bo upošteval čustveno napetost, povezano z okoliščinami;
- X. ker mora Unija v skladu s členom 67 PDEU ob spoštovanju temeljnih pravic vzpostaviti območje svobode, varnosti in pravice, za katero je bistven nediskriminatoren dostop do pravnega varstva za vse;
- Y. ker je treba zagotoviti, da se v družinskopravnih zadevah primarno poskrbi za varnost in zaščito žrtev, in ker se v zadevah, ki vključujejo nasilje nad ženskami in otroki, niti pred sodnim postopkom niti med njim ne bi smeli uporabljati mehanizmi alternativnega reševanja sporov, kot je mediacija, da žrtvam ne bi povzročili še več škode;
- Z. ker morajo v skladu z Istanbulsko konvencijo njene pogodbenice sprejeti potrebne zakonodajne ali druge ukrepe za zagotovitev, da se pri določanju varstva in vzgoje ter pravice do stikov z otroki upošteva pojavnost nasilja v družini in da uveljavljanje pravic do stikov ali varstva in vzgoje ne ogroža pravic in varnosti žrtve ali njenih otrok²; ker je od začetka veljavnosti Istanbulske konvencije minilo osem let, a je šest držav članic, pa tudi EU, še vedno ni ratificiralo; ker je Istanbulska konvencija najpomembnejši obstoječ mednarodni okvir za preprečevanje nasilja na podlagi spola in boj proti njemu;
- AA. ker v primerih nasilja v družini skupno varstvo in vzgoja otrok ženske izpostavlja nenehnemu nasilju, ki bi ga bilo mogoče preprečiti, saj morajo te ostati v geografski bližini storilcev, in jih izpostavlja nadaljnjemu fizičnemu in psihološkemu nasilju ter čustvenim zlorabam, kar lahko posredno ali neposredno vpliva na njihove otroke; ker bi

¹ Izjava platforme neodvisnih strokovnjakov o diskriminaciji in nasilju nad ženskami (EDVAW) z dne 31. maja 2019 z naslovom *Intimate partner violence against women is an essential factor in the determination of child custody* (Nasilje v družini nad ženskami je bistven dejavnik pri določanju skrbništva nad otroki).

² Člen 31 Istanbulske konvencije.

morala imeti v primeru nasilja v družini pravica ženske in otrok do zaščite in življenja brez fizičnega in psihološkega nasilja prednost pred skupnim varstvom in vzgojo; ker lahko storilci nasilja v družini s slabim ravnanjem z otroki uveljavljajo moč in izvajajo nasilje nad materami, kar je vrsta posrednega nasilja na podlagi spola, ki je v nekaterih državah članicah prepoznano kot posredno nasilje;

- AB. ker so telefonske linije za pomoč zelo pomemben način za pridobitev podpore, vendar je telefonsko linijo EU 116 006 za žrtve kaznivih dejanj uvedlo samo 13 držav članic, posebne telefonske linije za pomoč žrtvam nasilja v družini pa ima le nekaj držav članic;
- AC. ker je nasilje v družini neločljivo povezano z nasiljem nad otroki in njihovo zlorabo; ker je treba izpostavljenost otrok nasilju v družini šteti za nasilje nad otroki; ker imajo otroci, ki so izpostavljeni nasilju v družini, negativne posledice za duševno in/ali telesno zdravje, ki so lahko akutne in kronične; ker se lahko viktimizacija otrok pri nasilju nad ženskami nadaljuje in stopnjuje v sporu staršev okoli varstva in vzgoje in starševske skrbi; ker sta se zaradi ukrepov za omejitev gibanja, sprejetih za obvladovanje pandemije covid-19, poslabšala duševno zdravje in dobro počutje otrok; ker se število storitev za duševno zdravje otrok po državah članicah močno razlikuje in v mnogih ni zadostno;
- AD. ker odraščanje v nasilnem domačem okolju zelo negativno vpliva na otrokov telesni, čustveni in socialni razvoj ter njegovo poznejše vedenje v odraslosti; ker je otrokova izpostavljenost nasilju skozi izkušnjo slabega ravnanja in/ali kot priča nasilju med partnerjema dejavnik tveganja, da bo postal ranljiv za viktimizacijo ali sam izvajal nasilje, ko bo odrasel, ali da bo imel vedenjske, telesne ali duševne težave;
- AE. ker je kljub napredku iz nedavnih poročil razvidno, da žrtve kaznivih dejanj še vedno ne morejo v celoti uveljavljati svojih pravic v EU; ker je bistveno, da imajo ženske, ki so izpostavljene nasilju v družini, dostop do podpornih služb; ker še vedno ni dovolj specializiranih in splošnih podpornih storitev za žrtve nasilja v družini in ker se žrtve pogosto srečujejo s težavami pri dostopu do pravnega varstva zaradi nezadostnih informacij ter nezadostne podpore in zaščite; ker se žrtve v kazenskih postopkih in pri zahtevanju odškodnine pogosto srečujejo s sekundarno viktimizacijo; ker v številnih primerih uradniki organov kazenskega pregona in pravosodni organi niso zmožni ustrezno podpreti žensk in otrok, ki so žrtve nasilja v družini, in ker so žrtve nasilja na podlagi spola pri prijavljanju nasilja v nekaterih primerih celo deležne malomarnega vedenja ali neprimernih pripomb; ker so organizacije civilne družbe in javne organizacije, zlasti tiste, ki delajo za otroke ter žrtve nasilja v družini in nasilja na podlagi spola ter z njimi, pomembni akterji za preprečevanje in obravnavanje nasilja v družini; ker lahko te organizacije s svojimi praktičnimi izkušnjami tudi pomembno prispevajo k oblikovanju politik in zakonodaje; ker se lahko programi financiranja EU, kot sta program za pravosodje ter program Državljeni, enakost, pravice in vrednote, uporabljajo za podporo dejavnosti za zaščito in podpiranje žrtev nasilja v družini, vključno z zagotavljanjem dostopa do pravnega varstva in financiranjem organizacij, ki delajo z žrtvami;
- AF. ker so čezmejni postopki o prenehanju življenjske skupnosti, razvezi zakonske zveze ter varstvu in vzgoji po svoji naravi bolj zapleteni in trajajo dlje; ker zaradi večje mobilnosti znotraj EU narašča število čezmejnih sporov glede starševske odgovornosti ter varstva in vzgoje otrok; ker je samodejno priznavanje sodb v postopkih o pravicah

do varstva in vzgoje, kadar gre za nasilje na podlagi spola, problematično, saj imajo države članice različno zakonodajo o nasilju na podlagi spola, nekatere pa nasilja v družini ne priznavajo za kaznivo dejanje in obliko nasilja na podlagi spola; ker mora Komisija povečati prizadevanja, da bi v vseh državah članicah spodbujala dosledno in dejansko izvajanje načel in ciljev iz Konvencije OZN o otrokovih pravicah, ki so jo ratificirale vse države članice EU; ker morajo države članice kot podpisnice Konvencije OZN o otrokovih pravicah pri vseh javnih ukrepih, vključno z obravnavo čezmejnih družinskih sporov, upoštevati predvsem koristi otroka; ker člen 83(1) PDEU omogoča, da se določijo minimalna pravila za opredelitev kaznivih dejanj in sankcij na področju posebno hudih oblik kriminala s čezmejnimi posledicami zaradi narave ali učinkov teh dejanj ali zaradi posebne potrebe po skupnem boju proti njim; ker člen 83(2) PDEU omogoča določitev minimalnih pravil za opredelitev kaznivih dejanj in sankcij, da se zagotovi učinkovito izvajanje politike Unije na področju, za katero veljajo harmonizacijski ukrepi;

AG. ker člen 82(2) PDEU omogoča, da se določijo minimalna pravila, ki se uporabljajo v državah članicah in so potrebna za lažje vzajemno priznavanje sodb in sodnih odločb ter policijsko in pravosodno sodelovanje v kazenskih zadevah s čezmejnimi posledicami, zlasti glede pravic žrtev kaznivih dejanj;

Splošne opombe

1. kar najbolj odločno obsoja vse oblike nasilja na podlagi spola, nasilja v družini in nasilja nad ženskami ter obžaluje, da so zlasti ženske in otroci v vsej svoji raznolikosti še naprej izpostavljeni nasilju v družini, kar je resna kršitev njihovih človekovih pravic in dostojanstva ter vpliva tudi na ekonomski položaj žensk, pri čemer se je ta pojav med krizo zaradi covid-19 še okrepil;
2. poudarja, da je posebna poročevalka OZN za nasilje nad ženskami opozorila, da se je s krizo zaradi covid-19 pokazalo, da se mednarodne konvencije za zaščito pred nasiljem na podlagi spola in njegovo preprečevanje ne izvajajo ustrezno; poziva države članice, naj nujno obravnavajo porast nasilja v družini med pandemijo covid-19, in jih spodbuja, naj si izmenjujejo nacionalne inovacije, smernice, dobre prakse in protokole, ki so se izkazali za učinkovite pri obravnavanju nasilja v družini in podpiranju žrtev, zlasti v izrednih razmerah; poziva Komisijo, naj spodbuja te prakse; poziva države članice in lokalne organe, naj izmerijo razširjenost nasilja na podlagi spola in podprejo žrtve nasilja na podlagi spola in nasilja v družini ter jim zagotovijo varnost in ekonomsko neodvisnost z dostopom do posebnih stanovanj in osnovnih javnih storitev, kot so zdravstvena oskrba, prevozne storitve in strokovna psihološka podpora; poziva Komisijo, naj pripravi protokol Evropske unije o nasilju nad ženskami v kriznih in izrednih razmerah, da bi preprečili nasilje nad ženskami in zagotovili podporo žrtvam v izrednih razmerah, kot je pandemija covid-19, vzpostavili varen in prožen sistem za opozarjanje v izrednih razmerah ter vključili storitve zaščite žrtev, kot so telefonske linije za pomoč, varne nastanitve in zdravstvene storitve, med osnovne storitve v državah članicah; v zvezi s tem poudarja, da so potrebni posebni ukrepi, s katerimi se bodo obravnavali razlike v zakonih, politikah in storitvah med državami članicami ter povečanje nasilja v družini in nasilja na podlagi spola med pandemijo covid-19;
3. poudarja, da storilci pogosto uporabijo pravdni postopek, da bi razširili svojo moč in nadzor ter še naprej ustrahovali žrtve in v njih vzbujali strah; v zvezi s tem poudarja, da nasilni oče pogosto manipulira z otrokom ter zahteva skupno varstvo in vzgojo, da bi po

prenehanju življenjske skupnosti še naprej imel vpliv na mater; poudarja, da storilci pogosto zlorablajo otroke, grozijo, da jih bodo poškodovali ali ugrabili, da bi škodili svojim partnerjem in nekdanjim partnerjem, kar resno vpliva na skladen razvoj otroka; ponovno poudarja, da je tudi to oblika nasilja na podlagi spola; ugotavlja, da lahko storilci neplačevanje preživnine uporabljajo kot grožnjo in obliko zlorabe svojih žrtev; poudarja, da lahko to pri žrtvah povzroči veliko psihološko škodo in ustvari ali poslabša finančne težave; poziva države članice, naj sprejmejo ukrepe, s katerimi bi zagotovile plačevanje preživnine žrtvam iz skladov za žrtve, da bi preprečili finančno zlorabo in tveganje povzročitve nadaljnje škode za žrtve;

4. pozdravlja zavezo Komisije v strategiji za enakost spolov za obdobje 2020–2025, da se bo borila proti nasilju na podlagi spola, in poudarja, kako pomembno je popolno in hitro uresničevanje njenih ključnih ciljev na tem področju; opozarja na skrb vzbujajoče podatke o nasilju na podlagi spola, ki razkrivajo, da je patriarhalno vedenje nujno treba preoblikovati; opozarja, da je skupno ukrepanje bistveno za navzgor usmerjeno konvergenco in harmonizacijo pravic žensk v Evropi; zato poziva, naj se v okviru Evropskega sveta oblikuje sestava sveta za enakost spolov, da bi se predstavniki držav članic lahko redno sestajali, pripravljali zakonodajo in si izmenjavali primere dobre prakse; poudarja, da je treba v ukrepe za boj proti nasilju na podlagi spola in nasilju v družini vključiti presečni pristop, da bi bili kar najbolj vključujoči in da bi preprečili vse oblike diskriminacije;
5. poudarja, da je Istanbulska konvencija ključni instrument za boj proti nasilju nad ženskami in nasilju v družini; obžaluje dejstvo, da konvencija še ni bila ratificirana na ravni Evropske unije in da jo je doslej ratificiralo le 21 držav članic EU; poziva k hitri ratifikaciji in izvajanju na nacionalni ravni in na ravni EU; poziva Bolgarijo, Češko, Madžarsko, Latvijo, Litvo in Slovaško, naj ratificirajo Istanbulsko konvencijo; ponovno ostro obsoja nedavno odločitev poljskega ministra za pravosodje, da bo uradno začel postopek odstopa Poljske od Istanbulske konvencije, kar bi pomenilo resno nazadovanje na področju enakosti spolov, pravic žensk in boja proti nasilju na podlagi spola; poziva Komisijo, naj še naprej razvija celovit okvir politik, programov in drugih pobud za obravnavanje nasilja nad ženskami in nasilja v družini ter naj s programi financiranja, zagotovljenimi v določbah večletnega finančnega okvira za obdobje 2021–2027, in sklopom Daphne dodeli zadostna in ustrezna sredstva za ukrepe, povezane z izvajanjem Istanbulske konvencije; pozdravlja vse kampanje v podporo ratifikaciji in izvajanju Istanbulske konvencije; podpira načrt Komisije za nadaljnja prizadevanja za ratifikacijo konvencije v vsej EU; strogo obsoja vse poskuse diskreditiranja Istanbulske konvencije in obsoja poskuse, s katerimi želijo v nekaterih državah članicah izničiti napredek, dosežen v boju proti nasilju na podlagi spola, vključno z nasiljem v družini; z veliko zaskrbljenostjo ugotavlja, da je učinkovitost izvajanja konvencije v državah članicah EU še vedno neenakomerna; poziva države članice, ki so ratificirale konvencijo, naj zagotovijo njeno popolno, učinkovito in praktično izvajanje, pri čemer naj posebno pozornost namenijo členu 31 konvencije in sprejmejo vse potrebne ukrepe za zagotovitev, da se pri določanju pravice do varstva in vzgoje ter pravice do stikov z otroki upošteva pojavnost nasilja v družini in da uveljavljanje pravic do stikov ali do varstva in vzgoje ne ogroža pravic in varnosti žrtve ali njenih otrok;
6. poziva Komisijo in Svet, naj v skladu s členom 83(1) PDEU nasilje na podlagi spola zaradi posebne potrebe po skupnem boju proti njemu doda na evropski seznam področij kriminala; poziva Komisijo, naj to uporabi kot pravno podlago ter predlaga zavezujoče ukrepe in celovito okvirno direktivo EU, ki bo namenjena preprečevanju vseh oblik

nasilja na podlagi spola in boju proti njim, vključno z vplivom nasilja v družini na ženske in otroke, ter bo vsebovala enotne standarde in obveznost primerne skrbnosti glede zbiranja podatkov, preprečevanja in preiskovanja nasilja, zaščite žrtev in prič ter kazenskega pregona in kaznovanja storilcev; poudarja, da bi morali biti ti novi zakonodajni ukrepi v vsakem primeru skladni s pravicami, obveznostmi in cilji iz Istanbulske konvencije in bi morali dopolnjevati njeno ratifikacijo; priporoča, naj Istanbulska konvencija velja za minimalni standard, in meni, da si je treba prizadevati za nadaljnji napredek pri izkoreninjanju nasilja na podlagi spola in nasilja v družini;

7. poziva države članice in Komisijo, naj sprejmejo posebne ukrepe za izkoreninjenje kibernetkega nasilja, vključno s spletnim nadlegovanjem, ustrahovanjem na spletu in do žensk sovražnim govorom, ki nesorazmerno bolj prizadene otroke in zlasti dekleta, ter naj posebej obravnavajo porast teh oblik nasilja na podlagi spola med pandemijo covid-19; poziva Komisijo, naj predloži ustrezne zakonodajne in vse druge možne ukrepe za izkoreninjenje sovražnega govora in spletnega nadlegovanja;
8. glede na obseg nasilja v družini obžaluje, da Komisija in države članice za boj proti njemu namenjajo premalo sredstev; ugotavlja, da so države članice, ki so sredstva v ta namen znatno povečale, dosegle vidne rezultate, zlasti pri zmanjšanju števila feminicidov; poziva Komisijo in države članice, naj povečajo sredstva za boj proti nasilju v družini; je zaskrbljen zaradi razdrobljenosti financiranja, kratkoročnega financiranja in upravnega bremena, ki lahko otežijo dostop združenj do financiranja ter s tem vplivajo na kakovost podpore za žrtve nasilja v družini in njihove otroke; poziva Komisijo in države članice, naj dajejo prednost stabilnemu in dolgoročnemu financiranju;

Zaščita, varnost in podpora za žrtve nasilja na podlagi spola – obravnavanje nasilja v družini pri odločanju o pravici do vzgoje in varstva ter pravici do stikov

9. poudarja, da je treba pri vseh ukrepih v zvezi z otroki upoštevati predvsem njihove koristi; opozarja na pravico otroka, ki je ločen od enega ali obeh staršev, do rednih osebnih odnosov in neposrednih stikov z obema staršema, če to ni v nasprotju z njegovimi koristmi; ugotavlja, da so načeloma zaželeni skupno varstvo in vzgoja in nenadzorovani stiki, da bi staršem zagotovili enake pravice in dolžnosti, če to ni v nasprotju z otrokovimi koristmi; poudarja, da je v nasprotju z otrokovimi koristmi, če je starševska odgovornost zakonsko samodejno dodeljena enemu ali obema staršema; opozarja, da je v skladu s Konvencijo OZN o otrokovih pravicah ocenjevanje otrokove koristi edinstvena dejavnost, ki jo je treba izvesti za vsak primer posebej in pri tem upoštevati posebne okoliščine vsakega otroka; poudarja, da je nasilje v družini očitno nezdržljivo s koristmi otroka ter skupnim varstvom in vzgojo ter skrbjo, saj ima hude posledice za ženske in otroke, vključno s tveganjem za nasilje po prenehanju življenjske skupnosti in za skrajni dejanji feminicida in detomora; poudarja, da morata biti pri odločanju o ureditvi varstva in vzgoje ter pravice do dostopa in stikov zaščita žensk in otrok pred nasiljem in korist otroka najpomembnejša ter da jima je treba dati prednost pred drugimi merili; zato poudarja, da bi bilo treba med sodnimi postopki in po njih o pravicah in zahtevah storilcev ali domnevnih storilcev, med drugim v zvezi z lastnino, zasebnostjo, varstvom in vzgojo, dostopom in ureditvijo stikov z otrokom, odločati ob upoštevanju človekovih pravic žensk in otrok do življenja in telesne, spolne in

psihološke celovitosti ter v skladu z načelom koristi otroka¹; zato poudarja, da je lahko to, da se nasilnemu partnerju odvzame pravica do varstva in vzgoje in pravica do stikov ter da se izključno varstvo in vzgoja dodelita materi, če je ta žrtev nasilja, edini način za preprečitev nadaljnjega nasilja in sekundarne viktimizacije žrtev; poudarja, da morajo biti z dodelitvijo vseh starševskih odgovornosti žrtvi povezani mehanizmi nadomestil, kot so socialni prejemki ter prednostni dostop do ureditev skupnega in individualnega varstva;

10. poudarja, da neupoštevanje nasilja v družini pri odločanju o pravicah do varstva in vzgoje ter stikov pomeni kršitev zaradi zanemarjanja človekovih pravic do življenja, življenja brez nasilja ter zdravega razvoja žensk in otrok; odločno poziva, naj vse oblike nasilja, tudi prisostvovanje nasilju nad starši ali bližnjo osebo, po zakonu in v praksi veljajo za kršenje človekovih pravic in dejanja zoper otrokovo korist; je globoko zaskrbljen, ker je v Evropi izredno veliko feminicidov, ki so najskrajnejša oblika nasilja nad ženskami; je zaskrbljen, ker zaščita, ki se zagotavlja ženskam, ni zadostna, kot dokazuje število feminicidov in detomorov, ki se zgodijo, potem ko ženska prijavi nasilje na podlagi spola; poudarja, da bi bilo treba v korist otroku, kadar se zgodi feminicid, obtoženemu staršu sistematično odvzeti starševsko skrb za ves čas kazenskega postopka; nadalje poudarja, da bi morali biti potomci vedno izvzeti iz obveznosti preživljanja tistega od staršev, ki je bil obsojen feminicida; poziva države članice, naj zagotovijo, da je dostop do pravice in podpore žrtvam omogočen, ustrezen in brezplačen za vse ženske, ki so žrtve nasilja v družini, v vsej njihovi raznolikosti in ne glede na njihov status, ter naj zagotovijo storitve tolmačenja, kadar je to potrebno; poziva države članice, naj zagotovijo, da službe upoštevajo presečne oblike diskriminacije, s katerimi se srečujejo ženske in otroci; poziva države članice, naj povečajo oskrbo, spremljanje in varovanje žensk, ki prijavijo nasilje na podlagi spola; poziva države članice, naj poskrbijo, da imajo podporne službe usklajen pristop k prepoznavanju ogroženih žensk, da bi zagotovili, da so vsi ti ukrepi na voljo in dosegljivi vsem ženskam in deklicam v njihovi pristojnosti; poudarja, da bi morala biti v primerih aretacije in flagrante delicto žrtev odpeljana na varno mesto, otroci pa obvezno zaščiteni pred nasilnežem, ter poudarja tudi, da če zakonski pogoji za aretacijo niso izpolnjeni, bi bilo treba domnevnega storilca kljub temu takoj odstraniti iz žrtvinega stanovanja in mu prepovedati dostop do žrtvinega delovnega mesta, da bi preprečili tveganje nadaljnjega nasilja;
11. poziva države članice, naj razvijejo sisteme, s katerimi bi tretje osebe in združenja lahko delovali pri omogočanju stikov otrok z nasilnim nekdanjim partnerjem, da bi tako zmanjšali izpostavljenost mater, ki so žrtve nasilja v družini, če ima njihov nekdanji partner še vedno pravico do stikov ali nastanitve ali pravice v zvezi s skupnim varstvom in vzgojo; meni, da morajo biti ženskam ti mehanizmi dostopni takoj, ko prijavijo nasilje v družini; meni, da so za to nalogo potrebna posebna znanja in spretnosti, osebe, ki bi izročale otroke za namene stikov, pa je treba ustrezno usposobiti; meni, da bi morala take mehanizme izvajati specializirana združenja in institucije;
12. je zaskrbljen zaradi znatnih razlik med državami članicami na področju boja proti nasilju na podlagi spola; je zaskrbljen zaradi položaja ženskih žrtev nasilja na podlagi

¹ Konvencija OZN o odpravi vseh oblik diskriminacije žensk, splošno priporočilo št. 35 o nasilju na podlagi spola nad ženskami, s katerim je bilo posodobljeno splošno priporočilo št. 19.

spola, ki živijo na območjih, na katerih ni podpornih struktur in je dostop do pravnega varstva ter javnih in pravnih služb za obrambo njihovih pravic otežen; je zaskrbljen, ker se specialistična podpora v državah članicah ne zagotavlja enakomerno, zato poziva države članice, naj zagotovijo ustrezno geografsko porazdelitev takojšnje, kratko- in srednjeročne specialistične podpore za žrtve, ki bi jo bilo treba zagotavljati neodvisno od rezidenčnega statusa žensk in od tega, ali so zmožne ali pripravljene sodelovati v postopkih zoper domnevnega storilca; poziva države članice, naj zagotavljajo univerzalni dostop do pravnih storitev ter storitve in odzive, prilagojene posebnim okoliščinam, v katerih se na podeželskih območjih dogaja nasilje v družini; poudarja, da je treba ustvariti mreže različnih storitev in programov, da bi se v podeželskih in oddaljenih regijah uspešno borili proti primerom nasilja na podlagi spola nad ženskami; poziva Komisijo in države članice, naj proučijo možnost, da bi za reševanje tega vprašanja namenili sredstva EU, zlasti sredstva za regionalni razvoj;

13. pozdravlja strategijo EU o pravicah žrtev (2020–2025), ki obravnava posebne potrebe žrtev nasilja na podlagi spola, zlasti poseben pristop k psihološkemu nasilju nad ženskami in njegov dolgoročni vpliv na njihovo duševno zdravje; poziva Komisijo, naj v svoji oceni direktive o pravicah žrtev obravnava obstoječe vrzeli v zakonodaji EU, prouči, ali je vidik spola pri viktimizaciji ustrezno in učinkovito upoštevan, zlasti glede na mednarodne standarde o nasilju nad ženskami, kot so na primer določeni v Istanbulski konvenciji, ter naj ustrezno izboljša zakonodajo o pravicah žrtev, zaščiti žrtev in nadomestilih zanje; poziva k nadaljnjemu spodbujanju pravic žrtev tudi z obstoječimi instrumenti, kot je evropska odredba o zaščiti; poziva Komisijo, naj zagotovi, da bodo vse države članice prenesle direktivo o pravicah žrtev v nacionalno zakonodajo, ter poziva k njenemu celovitemu in natančnemu izvajanju, zlasti tako, da bodo žrtve nasilja v družini imele polni dostop do raznovrstnih podpornih storitev, vključno s specialističnimi in splošnimi storitvami ter linijo 116 006 za pomoč žrtvam kaznivih dejanj;
14. priporoča, naj države članice omogočijo alternativne mehanizme za žrtve, ki ne začnejo postopka, da bodo lahko uveljavljale pravice, ki so priznane žrtvam nasilja v družini, kot so socialne pravice in pravice delavcev, na primer s strokovnimi poročili, s katerimi se dodeli status žrtve nasilja na podlagi spola, ki jih pripravijo specializirane javne službe;

Zaščita in podpora: dostop do sodnega varstva, nujne nastanitve in sredstev za žrtve

15. poudarja, da ekonomska podpora za žrtve bistveno prispeva k finančni neodvisnosti od nasilnega partnerja; poudarja, da večina žensk med postopkom prenehanja življenjske skupnosti ali razveze zakonske zveze postane revnejših in da nekatere ženske ne zahtevajo svojega pravičnega deleža oziroma deleža, do katerega so upravičene, zaradi strahu, da bodo izgubile pravico do varstva in vzgoje; zato poziva države članice, naj bodo zlasti pozorne na tveganje, da bi se negotovi položaj žrtev nasilja v družini med postopkom prenehanja življenjske skupnosti ali razveze zakonske zveze še poslabšal; poudarja, da je treba odpraviti ekonomske ovire, zaradi katerih bi se ženske lahko odločile, da nasilja, ki so ga utrpeli, ne bodo prijavile; poudarja, da sta primeren dohodek in ekonomska neodvisnost odločilna dejavnika, da lahko ženske izstopijo iz odnosov, v katerih vladajo zlorabe in nasilje; poziva države članice, naj izvajajo posebne ukrepe za boj proti ekonomskemu nasilju, da bi zaščitile premoženje in dohodke žrtev nasilja na podlagi spola, ter naj vzpostavijo okvir, ki bo omogočil hitre in učinkovite odločitve o plačevanju preživnine za otroke, s čimer bi izboljšali položaj žrtev nasilja na podlagi spola

ter jim zagotovili finančno varnost in ekonomsko neodvisnost, s tem pa bi lahko imele nadzor nad lastnimi življenji, vključno s podporo podjetnicam in delavkam; poziva Komisijo in države članice, naj spodbujajo in podprejo tako neodvisnost; pozdravlja predlog direktive o ustreznih minimalnih plačah¹ in predlog o zavezujočih ukrepih za preglednost plač²; poudarja, kako pomembno je izvajanje direktive o usklajevanju poklicnega in zasebnega življenja³, saj je to še posebej bistveno za samohranilce, ki lahko tako lažje obvladujejo svojo zaposlitveno situacijo in obveznosti oskrbe, na primer tako, da se zagotovi, da so varstvene ustanove na voljo; poziva države članice, naj zagotovijo ustrezno finančno podporo in mehanizme nadomestil za žrtve ter vzpostavijo mehanizem za usklajevanje, spremljanje in redno ocenjevanje izvajanja in učinkovitosti ukrepov za preprečevanje ekonomskega nasilja nad ženskami;

16. poziva države članice, naj spodbujajo in zagotavljajo popoln dostop do ustreznega sodnega varstva, učinkovitega zaslišanja in prepovedi približevanja, varnih hiš ter svetovanja, pa tudi do skladov za žrtve in programov za izboljšanje finančnega položaja za ženske, ki so izpostavljene nasilju v družini; poziva države članice, naj zagotovijo podporo za matere in njihove otroke, ki so žrtve nasilja v družini, s skupnostno, izobraževalno in finančno podporo, kot so skladi za ženske, ki so žrtve nasilja v družini, da bi zagotovili, da imajo matere potrebna sredstva za skrb za otroke ter da ne izgubijo pravice do varstva in vzgoje otrok; poziva države članice, naj uporabijo posebne postopke na podlagi skupnih minimalnih standardov in zagotovijo podporo žrtvam nasilja v družini, da ne bodo ponovno postale žrtve zaradi skupnega varstva in vzgoje ali popolne izgube pravic do varstva in vzgoje otrok; poziva države članice, naj zagotovijo kritje pravnih stroškov žrtev nasilja v družini, kadar te nimajo dovolj sredstev, in jim zagotovijo dostop do ustrezne obrambe prek odvetnikov, specializiranih za nasilje v družini; poziva Komisijo, naj oceni vzpostavitev minimalnih standardov za odredbe o zaščiti v vsej EU; poziva države članice, naj zagotavljajo, da imajo žrtve, ki so izpostavljene nasilju v družini, na vseh stopnjah pravosodnih postopkov dostop do psihološke podpore in svetovanja;
17. obžaluje, da ni na voljo dovolj primernih rešitev za nujno in začasno nastanitev žrtev nasilja v družini in njihovih otrok; poziva države članice, naj odprejo prostore za nujno nastanitev, ki bodo posebej namenjeni za primere nasilja v družini in vedno na voljo, da bi povečali število in izboljšali kakovost storitev sprejema in zaščite žensk, ki so žrtve nasilja v družini, in po potrebi prizadetih otrok; poziva Komisijo in države članice, naj ustreznim organom namenijo dovolj sredstev, tudi prek projektov in razpisov za financiranje, ter vzpostavijo in povečajo število varnih hiš, pa tudi izvajajo druge ustrezne ukrepe, da bi ženskam, ki so žrtve nasilja, zagotovile varno lokalno okolje, ki bo omogočalo zaupnost;
18. obžaluje, da ženske pogosto nimajo ustrezne socialne, zdravstvene in psihološke podpore; poziva države članice, naj žrtvam nasilja na podlagi spola zagotavljajo

¹ Predlog Komisije z dne 28. oktobra 2020 za direktivo Evropskega parlamenta in Sveta o ustreznih minimalnih plačah v Evropski uniji (COM(2020)0682).

² Predlog Komisije z dne 4. marca 2021 za direktivo Evropskega parlamenta in Sveta o krepitvi uporabe načela enakega plačila za enako delo ali delo enake vrednosti za moške in ženske s preglednostjo plačil in mehanizmi za izvrševanje (COM(2021)0093).

³ Direktiva (EU) 2019/1158 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. junija 2019 o usklajevanju poklicnega in zasebnega življenja staršev in oskrbovalcev (UL L 188, 12.7.2019, str. 79).

učinkovito, dostopno, univerzalno in kakovostno medicinsko in psihološko podporo, vključno s storitvami za spolno in reproduktivno zdravje, zlasti med krizo, ko mora taka podpora veljati za bistveno, zato je treba na primer vlagati v telemedicino, da bi zagotovili nadaljnjo razpoložljivost zdravstvenih storitev;

19. poziva države članice, naj vzpostavijo zdravstveno oskrbo, osredotočeno na paciente, ki bi omogočala zgodnje odkrivanje nasilja v družini, ter organizirajo strokovno terapevtsko zdravljenje in vzpostavijo stanovanjske programe, pa tudi pravne storitve za žrtve, s katerimi bi lahko pomembno prispevale k preprečevanju nasilja v družini in zmanjšanju njegovih posledic;
20. poziva države, naj proučijo virtualne možnosti za zagotavljanje pomoči žrtvam nasilja, tudi na področju duševnega zdravja in svetovanja, ob upoštevanju obstoječih neenakosti pri dostopu do storitev informacijske tehnologije;
21. spodbuja dobro prakso, ki je že vzpostavljena v nekaterih državah članicah, za preprečevanje nadaljevanja nasilja, kot je zapisovanje telefonskih števil žrtev na posebne sezname, povezane z zalezovanjem in nasiljem v družini, da bi dali absolutno prednost morebitnim prihodnjim nujnim klicem in olajšali učinkovito ukrepanje organov kazenskega organa;

Zaščita in podpora za otroke

22. poudarja, da je treba na ravni EU določiti skupne pravne opredelitve in minimalne standarde za boj proti nasilju na podlagi spola in zaščito otrok žrtev nasilja na podlagi spola, saj nasilje v družini, prisostvovanje nasilju in posredno nasilje v številnih pravnih sistemih niso priznani; opozarja, da otroci, ki so priča nasilju v družinskem okolju, nimajo statusa žrtev nasilja na podlagi spola, kar neposredno vpliva na zbiranje podatkov s strani policije in pravosodnih organov ter na čezmejno sodelovanje; poudarja, da je treba otrokom, ki so bili priča nasilju v družini ali so bili izpostavljeni posrednemu nasilju, dodeliti status žrtve nasilja na podlagi spola, da bi lahko izkoristili boljše pravno varstvo in ustrezno pomoč; zato priporoča, da se vzpostavijo sistematični postopki za spremljanje, tudi psihološko spremljanje, otrok, ki so žrtve ali priča nasilju v družini, da bi se odzvali na njihove življenjske stiske, ki so posledica teh razmer, in preprečili, da bi se kot odrasli tudi sami zatekli k nasilju; poleg tega poziva države članice, naj uvedejo posebne ukrepe za tako imenovano prisostvovanje nasilju, vključno z določbami o posebnih obteževalnih okoliščinah;
23. poziva države članice, naj vzpostavijo letno kampanjo za obveščanje otrok in ozaveščanje o otrokovih pravicah; poziva države članice, naj ustanovijo posebna središča za oskrbo otrok, ki so žrtve nasilja, s pediatri in terapevti, specializiranimi za nasilje na podlagi spola; poziva države članice, naj vzpostavijo enostavno dostopne kontaktne točke za otroke, tudi prek telefona, elektronske pošte, spletnih klepetalnic itd., kjer bodo lahko spregovorili, zastavljali vprašanja in poročali o nasilju, katerega žrtve so oni sami, kateri od staršev ali sorojenci, ter tam tudi prejeli informacije, nasvete ali kontaktne podatke drugih organizacij, na katere se lahko obrnejo za dodatno pomoč;
24. poudarja, da je treba otrokom zlasti zagotoviti možnost, da izrazijo svoje mnenje, ki je pri odločanju o varstvu in vzgoji ter o primerih rejništva ključna, da se ugotovi, kaj je v njegovo korist, pri čemer je treba upoštevati starost in zrelost otroka; poudarja, da bi morali tako obravnavo v vseh primerih – kar je še zlasti bistveno v primerih, ko obstaja

sum nasilja v družini – izvajati usposobljeni strokovnjaki, kot so zdravniki in psihologi, vključno s strokovnjaki, ki so usposobljeni za otroško nevropsihiatrijo, in to v otroku prijaznem okolju, da bi analizirali vpliv zaupanja v druge na skladen razvoj otroka ter da ne bi poglobili njihove travme in viktimizacije; poziva k določitvi minimalnih standardov EU o tem, kako bi bilo treba ta zaslišanja izvajati; poudarja, da je treba med vsem procesom okrevanja po zlorabi zagotoviti ustrezno dolgoročno raven psihološke in psihiatrične oskrbe ter socialnega svetovanja za žrtve in njihove otroke;

25. poudarja, da so v primerih, kadar je žrtev oziroma udeleženi otrok invalid ali pripada posebej ranljivi skupini, potrebni posebna pozornost ter posebni postopki in standardi;
26. pozdravlja celovito strategijo za zaščito ranljivih otrok in okrepitev otroku prijaznega pravosodja, ki jo je predstavila Komisija; poudarja, da je treba zaščititi pravice najranljivejših otrok, pri čemer je treba posebno pozornost nameniti otrokom invalidom, preprečevanju nasilja in boju proti njemu ter spodbujanju otroku prijaznega pravosodja; poziva, naj vse države članice začnejo izvajati strategijo popolnoma in hitro; poziva Komisijo in države članice, naj sprejmejo konkretne ukrepe za boj proti spolnim zlorabam otrok in spolnemu izkoriščanju otrok, pri čemer naj vlagajo v preventivne ukrepe in programe zdravljenja, ki naj bi storilcem preprečili ponovitev kaznivega dejanja, ter ob tem zagotovijo učinkovitejšo podporo žrtvam in okrepijo sodelovanje med organi kazenskega pregona in organizacijami civilne družbe; poudarja, da je treba v primeru suma zlorabe otroka takoj ukrepati, da bi zagotovili varnost otroka ter ustavili in preprečili morebitno nasilje, obenem pa je treba otroku zagotoviti pravico, da v postopku izrazi svoje mnenje; meni, da bi takšni ukrepi morali vključevati takojšnjo oceno tveganja in zaščito, ki bi vključevala vrsto učinkovitih ukrepov, kot so začasni ukrepi, zaščita ali prepoved približevanja, dokler se dejstva preiskujejo; opozarja, da je treba v vseh primerih, ki vključujejo otroke, ki so žrtve nasilja, uporabljati načelo hitrega ukrepanja; poudarja, da bi morala biti sodišča, ki obravnavajo zlorabe otrok, specializirana tudi za nasilje na podlagi spola;
27. poziva Komisijo in države članice, naj sprejmejo konkretne ukrepe, da odpravijo spolno zlorabo otrok z vlaganjem v preventivne ukrepe, opredelitvijo posebnih programov za morebitne kršitelje in zagotavljanjem učinkovite podpore žrtvam; poziva države članice, naj izboljšajo sodelovanje med organi kazenskega pregona in organizacijami civilne družbe za boj proti spolnim zlorabam otrok in spolnemu izkoriščanju otrok;
28. poudarja, da je nasilje nad otroki lahko povezano z nasiljem na podlagi spola, bodisi ker so priče nasilju nad njihovimi materami ali ker so sami žrtve slabega ravnanja, kadar se to uporablja kot posreden način za uveljavljanje moči in izvajanje psihološkega nasilja nad njihovimi materami; ugotavlja, da so programi za podporo otrok, ki so izpostavljeni nasilju v družini, bistveni za zmanjšanje dolgotrajne škode; poziva države članice, naj še naprej izvajajo inovativne programe za obravnavanje potreb teh otrok, na primer z usposabljanjem osebja, ki dela z otroki, za prepoznavanje zgodnjih opozorilnih znakov ter zagotavljanje ustreznih odzivov in podpore ter učinkovite psihološke podpore otrokom med kazenskimi in civilnimi postopki, v katere so vključeni; državam članicam močno priporoča, naj vzpostavijo sistematične postopke za spremljanje otrok, ki so žrtve nasilja v družini ali priče takemu nasilju, vključno s psihološko podporo, da bi se odzvali na njihove življenjske stiske, ki so posledica teh razmer, in preprečili, da bi se kot odrasli tudi sami zatekli k nasilju;

Preprečevanje: usposabljanje strokovnjakov

29. poziva k rednemu, učinkovitemu in obveznemu usmerjenemu usposabljanju strokovnjakov, ki obravnavajo primere nasilja na podlagi spola, zlorabe otrok in na splošno vse oblike nasilja v družini in njegove mehanizme, vključno z manipuliranjem, psihološkim nasiljem in prisilnim nadzorom; poudarja, da bi to usmerjeno usposabljanje zato moralo biti namenjeno sodstvu, uradnikom organov kazenskega pregona, specializiranim delavcem v pravni stroki, forenzičnemu medicinskemu osebju, zdravstvenim delavcem, socialnim delavcem, učiteljem in vzgojiteljem, pa tudi javnim uslužbencem, ki delajo na teh področjih; poziva, naj se pri tem usposabljanju poudari tudi pomen vpliva nasilja v družini na pravice otrok ter na njihovo zaščito in dobro počutje; poziva, naj se s tem usposabljanjem med navedenimi strokovnjaki dosežeta boljše poznavanje in razumevanje obstoječih zaščitnih ukrepov ter varnosti, učinka kaznivega dejanja, potreb žrtev in obravnave teh potreb ter se jih opremi z ustreznimi veščinami za čim boljšo komunikacijo z žrtvami in nudenje podpore žrtvam; poziva, naj jim to usposabljanje tudi omogoči, da bodo znali oceniti razmere z uporabo zanesljivih orodij za ocenjevanje tveganja in odkrivanje znakov zlorabe; poudarja, da je treba oceniti mehanizme za odkrivanje teh znakov, ki jih uporabljajo vpleteni strokovnjaki; poziva, naj bo to usposabljanje osredotočeno zlasti na potrebe in skrbi žrtev ter naj se pri njem upošteva, da je treba nasilje nad ženskami in nasilje v družini obravnavati s posebnim pristopom, ki upošteva vidik spola in temelji na človekovih pravicah ter spoštuje nacionalne, regionalne in mednarodne standarde in ukrepe; poziva EU in države članice, naj vzpostavijo in financirajo tako usposabljanje; v zvezi s tem poudarja pomen Evropske mreže institucij za izobraževanje v pravosodju; poudarja, da bi bilo treba organizacije civilne družbe in javne organizacije, ki delajo z otroki in žrtvami nasilja v družini in na podlagi spola ter zanje, pozvati, naj taka usposabljanja izvajajo ali pri njih vsaj sodelujejo, da bi prispevale svoje splošno in strokovno znanje, ki so ga pridobile s praktičnimi izkušnjami; poziva Komisijo, naj olajša in usklajuje taka usposabljanja, pri čemer naj se zlasti osredotoči na čezmejne primere;
30. poziva države članice, naj zagotovijo, da so njihove policijske in pravosodne službe ustrezno financirane, opremljene in usposobljene za obravnavo prijav nasilja v družini in da se nanje ustrezno odzivajo; obžaluje, da lahko nezadostno financiranje in zmanjšanje proračunskih sredstev za take službe privedeta do postopkovnih napak, pomanjkljivemu obveščanju pritožnikov o napredovanju postopka ter prevelikih zamud, ki niso združljive z nujnostjo zaščite in okrevanja žrtev; poudarja pomembno vlogo socialnih in psiholoških delavcev na policijskih postajah, ki lahko žrtvam nasilja v družini dajo konkretno in človeško podporo; poziva države članice, naj vsem združenjem zagotovijo potrebna sredstva za pomoč ženskam žrtvam in njihovim otrokom; poziva Komisijo in države članice, naj izboljšajo sodelovanje, da bi sprejele ukrepe za boljše odkrivanje žrtev nasilja v družini ter za izboljšanje položaja žrtev in prič, da bodo ta prijavljala kazniva dejanja, saj se nasilje v družini v številnih primerih ne prijavi;
31. poziva Komisijo in Evropsko mrežo institucij za izobraževanje v pravosodju, naj vzpostavi platformo EU za vzajemno učenje in izmenjavo dobrih praks med delavci v pravni stroki in oblikovalci politike držav članic na vseh ustreznih področjih;
32. močno priporoča, naj države članice vzpostavijo specializirana sodišča ali oddelke, sprejmejo ustrezne zakone in uvedejo usposabljanja, postopke in smernice za vse strokovnjake, ki se ukvarjajo z žrtvami nasilja v družini, vključno z ozaveščanjem o nasilju na podlagi spola in spolnih stereotipih, da bi preprečili neskladja med odločitvami sodišč in diskriminacijo ali sekundarno viktimizacijo med pravosodnimi,

zdravstvenimi in policijskimi postopki ter postopki zaščite otrok ter varstva in vzgoje, s čimer bi zagotovili, da bodo otroci in ženske ustrezno zaslišani in da bosta njihova zaščita ter zagotovitev povračil zanje imela prednost; poudarja, da je treba okrepiti namenska sodišča ali oddelke ter pravosodje, ki bo prijazno otrokom in ženskam, in vzpostaviti celovite enote za obravnavanje nasilja na podlagi spola, sestavljene iz forenzičnih zdravnikov, psihologov in socialnih delavcev, ki bodo usklajeno sodelovale z javnimi službami, specializiranimi za nasilje na podlagi spola, ki so odgovorne za nudenje pomoči žrtvam; poudarja, kako pomembno je, da se zakonski zaščitni ukrepi v celoti izvajajo, da bi ženske in otroke zaščitili pred nasiljem, in da se ti ukrepi ne omejujejo zaradi starševskih pravic; poziva, naj se odločitve o skupnem varstvu in vzgoji odložijo, dokler se ne izvede ustrezna preiskava nasilja v družini in pripravi ocena tveganja;

33. poudarja, da je treba priznati medsebojno povezanost kazenskih, civilnih in drugih pravosodnih postopkov, da bi uskladili pravosodne in druge pravne odzive na nasilje v družini, ter zato predlaga, naj države članice sprejmejo ukrepe, s katerimi bi povezali kazenski in civilni primer iste družine, da bi lahko učinkovito preprečili razlike med odločitvami sodišč in drugimi pravnimi odločitvami, ki škodujejo otrokom in žrtvam; obžaluje, da med sodnim postopkom, ki običajno traja več let, niso na voljo vmesni ukrepi za zaščito žrtev in začasni mehanizmi za odvzem starševske skrbi nasilnemu staršu; poziva države članice, naj proučijo različne možnosti in oblikujejo take zaščitne ukrepe; v ta namen poziva države članice, naj organizirajo usposabljanje za vse strokovnjake in prostovoljne delavce, ki sodelujejo v takih postopkih, ter v ta usposabljanja vključijo organizacije civilne družbe, ki delajo z otroki in žrtvami ter zanje; poziva pristojne nacionalne organe, naj izboljšajo usklajevanje med sodišči s spodbujanjem sodelovanja med tožilci, da bi omogočili nujno reševanje vprašanj, povezanih s starševsko odgovornostjo, in zagotovili, da lahko sodišča za družinske zadeve pri odločanju o pravicah do varstva in vzgoje ter pravici do stikov obravnavajo vse vidike, povezane z nasiljem nad ženskami na podlagi spola;
34. poziva države članice, naj vzpostavijo platformo za redno izmenjavo dobre prakse med civilnimi in kazenskimi sodišči, delavci v pravni stroki, ki se ukvarjajo s primeri nasilja v družini in na podlagi spola, zlorabami otrok, prenehanjem življenjske skupnosti in ureditvijo varstva in vzgoje, ter vsemi drugimi ustreznimi deležniki;
35. poziva Komisijo in države članice, naj v razvoj, izvajanje in ocenjevanje politik in zakonodaje vključijo ustrezne organizacije civilne družbe, zlasti tiste, ki delajo z otroki in žrtvami nasilja v družini in nasilja na podlagi spola ter zanje; poziva, naj se za te organizacije civilne družbe zagotovi strukturna podpora na ravni EU ter na nacionalni in lokalni ravni, vključno s finančno podporo, da bi izboljšali njihove zmogljivosti za odzivanje in zagovorništvo ter zagotovili ustrezen dostop do njihovih storitev za vse ljudi, vključno s svetovanjem in podpornimi dejavnostmi;
36. ponovno poudarja, da v celoti podpira krepitev zmogljivosti ponudnikov storitev v različnih sektorjih (pravosodju, kazenskem pregonu, zdravstvu in socialnih službah) za vodenje in posodabljanje podatkovnih zbirk; poziva države članice, naj določijo nacionalne smernice in dobro prakso ter naj osebju na vseh stopnjah najbolj izpostavljenih sektorjev omogočijo usposabljanje glede ozaveščanja o nasilju v družini, saj je to nujno za zagotavljanje občutljivega odziva ženskam, ki zaprosijo za zaščito; poziva države članice, naj spremljajo storitve za sektorje in določijo potrebne proračune v skladu s potrebami;

37. priporoča nacionalnim organom, naj zlasti pripravijo in razširjajo smernice, namenjene strokovnjakom, ki sodelujejo v zadevah, ki se nanašajo na nasilje v družini ter na pravice do varstva in vzgoje, pri čemer naj upoštevajo dejavnike tveganja (tj. dejavnike, povezane z otroki in družinskimi člani, okoljske ali socialne vidike ter možnost ponovitve kaznivega dejanja nasilništva), da bi lahko ocenili nasilje v družini ter podprli pravice otrok in žensk;
38. meni, da bi bilo treba s temi smernicami in napotki zdravstvene strokovnjake spodbuditi, da v svojem poklicnem okolju javnost obveščajo o znatnem vplivu nasilja nad ženskami, vključno z nasiljem v družini, na duševno zdravje žensk;
39. poudarja vlogo, ki jo imajo v teh postopkih vsi ustrezni izvedenci in strokovnjaki, kot so zdravniki, forenzični klinični psihologi in socialni delavci, ki zagotavljajo izvedenska mnenja ter psihološko strokovno znanje, pri skrbi za ženske, ki so žrtve zlorabe ali nasilja v družini, pa tudi za udeležene otroke, zlasti kadar okolje, v katerem živijo, ni primerno za zaščito njihovega zdravja, dostojanstva, čustvenega ravnovesja in kakovosti življenja; zato opozarja, da morajo imeti izvedenci in drugi sodelujoči strokovnjaki na voljo smernice, ki bodo temeljile na sklopu podatkov, praks in primerov dobre prakse na ravni EU; meni, da so izvedenci medicinske stroke s pravnega vidika zaradi svojega posebnega tehničnega in medicinskega znanja ustrežnejši strokovnjaki za podporo drugim specialistom (pediatrom, ginekologom, psihologom), saj so ustrezno usposobljeni in imajo tehnično znanje, da lahko prepoznajo znake nasilja in da v primeru elementov kaznivega dejanja izpolnijo obveznost prijave, obenem pa vzpostavljajo povezavo s pravosodnimi organi;
40. opozarja na določbe direktive o pravicah žrtev; poudarja, da ženske, ki so žrtve nasilja na podlagi spola, in njihovi otroci pogosto potrebujejo posebno podporo in zaščito zaradi velike nevarnosti sekundarne in ponovne viktimizacije, ustrahovanja in maščevanja, povezanega s takim nasiljem; zato poziva, naj se pozornost nameni pripisovanju krivde žrtvam, ki se pojavlja v družbi, tudi med strokovnimi delavci v sistemu kazenskega pravosodja; poziva, naj se prizna institucionalno nasilje, ki vključuje vse ukrepe in neukrepanje organov in javnih uslužbencev, katerih namen je upočasniti, ovirati ali preprečiti dostop do ustreznih javnih storitev ali uveljavljanje pravic žrtev, ter naj se obravnava z ustreznimi sankcijami in ukrepi, da bi zagotovili zaščito žrtev in nadomestila zanje; poudarja, da je izjemno pomembno uvesti usposabljanje, postopke in smernice za vse strokovnjake, ki se ukvarjajo z žrtvami, da bi jim pomagali prepoznati znake nasilja v družini tudi, kadar žrtve izrecno ne vložijo prijave; priporoča, naj se v te smernice in napotke vključijo ukrepi za spodbujanje programov zdravljenja, ki bodo varni, spoštljivi in pri ženskah, ki so žrtve nasilja, vključno z nasiljem v družini, ne vzbujajo krivde, ter naj se širijo tudi najboljše načini oskrbe teh žensk in njihovih otrok; poziva Komisijo in države članice, naj z zagotovitvijo učinkovitih in hitrih postopkov za zaščito žrtev ter zagotavljanjem odgovornosti nasilnih partnerjev obravnavajo vprašanje anonimnih prijav in prijav, ki jih žrtve pozneje umaknejo; spodbuja, naj se za spremljanje in preprečevanje nadaljnjega nasilja oblikuje podatkovna zbirka organov kazenskega pregona, v kateri se bodo vodile evidence o vseh podrobnostih v zvezi z izjavami o nasilju v družini, ki jih je podala žrtev ali tretja stran; poziva k širšemu izobraževanju in ozaveščanju skupnosti ter usposabljanju in izobraževanju o nasilju v družini v policijskih in socialnih službah na podeželskih in oddaljenih območjih ter poudarja pomen izobraževanja pri obveščanju in podpiranju otrok ter pomen programov za reševanje sporov, vzornikov in sodelovalnih iger;

Preprečevanje: obravnavanje spolnih stereotipov in pristranskosti z izobraževanjem in ozaveščanjem

41. izraža zaskrbljenost zaradi vpliva spolnih stereotipov in pristranskosti, zaradi katerih odzivi na nasilje na podlagi spola nad ženskami pogosto niso ustrezni, ženskam pa se manj zaupa, zlasti ko se obtožbe o zlorabi otrok in nasilju v družini proglasijo za lažne; je zaskrbljen tudi zaradi pomanjkanja posebnega usposabljanja za sodnike, tožilce in pravnike; poudarja, kako pomembni so ukrepi za boj proti spolnim stereotipom in patriarhalnim pristranskostim z izobraževanjem in kampanjami ozaveščanja; poziva države članice, naj spremljajo kulturo blatenja mnenja žensk in se borijo proti njej; obsoja uporabo, uveljavljanje in sprejemanje neznanstvenih teorij in konceptov v zadevah varstva in vzgoje otrok, s katerimi se kaznujejo matere, ki poskušajo prijaviti zlorabo otrok ali nasilje na podlagi spola, tako da se jim preprečijo pridobitev pravice do varstva in vzgoje ali omejijo njihove starševske pravice; poudarja, da lahko t. i. sindrom odtujitve otroka od starša in podobni koncepti ter izrazi, ki temeljijo na spolnih stereotipih, škodijo ženskam, ki so žrtve nasilja v družini, saj so matere obtožene odtujitve otrok od očeta, izraža se dvom v starševsko sposobnost žrtve, ne upoštevajo se izjave otroka in tveganje nasilja, ki so jim izpostavljeni otroci, ogrožene pa so tudi pravice in varnost matere in otrok; poziva države članice, naj sindroma odtujitve otroka od starša ne priznajo v svojih sodni praksi in zakonodaji ter naj odvrtačajo od uporabe tega koncepta v sodnih postopkih ali jo celo prepovejo, zlasti med preiskavami o morebitnem nasilju;
42. poudarja, kako pomembne so kampanje ozaveščanja, ki pričam (zlasti sosedom in sodelavcem) omogočajo prepoznavanje znakov nasilja v družini (zlasti nefizičnega nasilja) ter jih usmerjajo glede nudenja podpore in pomoči žrtvam; poziva Komisijo in države članice, naj spodbuja kampanje ozaveščanja, obveščanja in zagovorništva za boj proti spolni pristranskosti in stereotipom, pa tudi nasilju v družini in nasilju na podlagi spola v vseh oblikah, kot so fizično nasilje, spolno nadlegovanje, spletno nasilje, psihološko nasilje in spolno izkoriščanje, zlasti v zvezi z novimi preventivnimi ukrepi in prožnimi sistemi za opozarjanje v izrednih razmerah, da bi spodbudili prijavljanje ob usklajevanju ter v sodelovanju s priznanimi in specializiranimi ženskimi organizacijami; poudarja, kako pomembno je v izvajanju kampanj ozaveščanja dejavno vključiti vse javne strukture;
43. poudarja, da je učinkovitost kaznovanja storilcev bistvena za odvrtačanje od nadaljnega nasilja in okrepitev zaupanja v javne organe, zlasti pri žrtvah; poudarja, da nadaljnega nasilja ni mogoče preprečiti zgolj z zaporno kaznijo ter da so potrebni posebni programi rehabilitacije in prevzgoje; poziva države članice, naj v skladu s členom 16 Istanbulske konvencije sprejmejo potrebne zakonodajne ali druge ukrepe, da bi vzpostavile ali podprle programe, katerih cilj je storilce nasilja v družini naučiti nenasilnega vedenja v medosebnih odnosih, da bi preprečili nadaljnje nasilje in spremenili vzorce nasilnega vedenja; poudarja, da morajo države članice pri tem zagotoviti, da so varnost, podpora in človekove pravice žrtev glavna skrb in da se, kadar je to primerno, ti programi vzpostavijo in izvajajo v tesnem sodelovanju s strokovnimi službami za podporo žrtvam; poudarja, da je izobraževanje ključno za izkoreninjenje nasilja na podlagi spola in zlasti nasilja v družini; poziva države članice, naj izvajajo preventivne programe, tudi z vključitvijo izobraževanja o enakosti med ženskami in moškimi, medsebojnem spoštovanju, nenasilnem reševanju sporov v medosebnih odnosih, nasilju na podlagi spola nad ženskami in pravici do osebne integritete ter s starosti primerno spolno vzgojo, pri čemer bo to prilagojeno razvijajočim se sposobnostim udeležencev

izobraževanja, v uradne učne načrte na vseh ravneh izobraževanja v skladu s strategijo za enakost spolov za obdobje 2020–2025; poudarja, da je starosti primerno celovito izobraževanje o odnosih in spolnosti bistveno, da bi otroke zaščitili pred nasiljem ter jim zagotovili znanja in spretnosti, ki jih potrebujejo za vzpostavitev varnih odnosov brez spolnega nasilja, nasilja na podlagi spola in nasilja v družini; poziva Komisijo, naj podpre programe za preprečevanje nasilja na podlagi spola, tudi s sklopom Daphne programa za državljane, enakost, pravice in vrednote, da bi zagotovili učinkovite preventivne ukrepe;

44. poziva države članice, naj spodbujajo ukrepe za odpravo globoko zakoreninjenih predsodkov, ki so še vedno podlaga za razlike med spoloma pri oskrbi;
45. poudarja, da bi morale strategije za preprečevanje nasilja v družini vključevati ukrepe za zmanjšanje izpostavljenosti nasilju v otroštvu s poučevanjem potrebnih veščin za oblikovanje varnih in zdravih odnosov ter premagovanjem družbenih pravil, ki spodbujajo nadvlado in avtoritativno vedenje moških zoper ženske ali druge oblike seksističnega vedenja;
46. poziva Komisijo, naj spodbuja vseevropske kampanje ozaveščanja javnosti in izobraževanja ter izmenjavo primerov dobre prakse kot nujen ukrep za preprečevanje nasilja v družini in nasilja na podlagi spola ter za ustvarjanje okolja ničelne tolerance do nasilja in varnejšega okolja za žrtve; poudarja, da imajo mediji v zvezi s tem strateško vlogo; vseeno poudarja, da se v nekaterih državah članicah feminicidi in primeri nasilja na podlagi spola še vedno prikazujejo na način, ki nasilne partnerje odveže odgovornosti; poudarja, da mediji in oglasi ne smejo širiti sporočil, ki so sovražna do žensk in seksistična, kar vključuje poskuse opravičiti ali legitimizirati nasilje in odgovornost nasilnih partnerjev ali ju predstaviti kot manj resna; meni, da nasilje v družini izvira tudi iz spolnih stereotipov o starševstvu; zato poziva Komisijo in države članice, naj se borijo proti spolnim stereotipom in spodbujajo enakost spolov v starševskih odgovornostih, tako da je breme starševstva pravično razdeljeno in da ženske niso postavljene v podrejeni položaj; poziva Komisijo, naj olajša izmenjavo primerov dobre prakse na evropski ravni o preventivnih in zaščitnih ukrepih ter ukrepih kazenskega pregona in boja proti nasilju, pa tudi o njihovem praktičnem izvajanju; poziva države članice, naj to kampanjo EU dopolnijo s širitvijo informacij o tem, kje lahko žrtve in priče prijavijo tovrstno nasilje, tudi po koncu kampanje, pri čemer naj upoštevajo posebnosti krize zaradi covid-19 in se osredotočijo tudi na vpliv na otroke; poziva Komisijo, naj podpre dejavnosti v šolah in drugih okoljih za ozaveščanje o kaznivih dejanjih in travmatičnih izkušnjah, o tem, kje poiskati pomoč, kako prijaviti težave in kako povečati odpornost otrok in tistih, ki se ukvarjajo z otroki;

Sodelovanje med državami članicami, vključno s čezmejnimi primeri

47. poudarja pomen izmenjave informacij med sodišči, osrednjimi organi držav članic in policijskimi organi, zlasti v zvezi s čezmejnimi primeri varstva in vzgoje; upa, da se bo s prenovljenimi določbami Uredbe Sveta (EU) 2019/1111 z dne 25. junija 2019 o pristojnosti, priznavanju in izvrševanju odločb v zakonskih sporih in sporih v zvezi s starševsko odgovornostjo ter o mednarodnem protipravnem odvzemu otrok¹ izboljšalo sodelovanje med pravosodnimi organi za učinkovito ugotavljanje koristi otroka ne glede na zakonski stan staršev ali sestavo njegove družine in žrtve nasilja v družini; poudarja,

¹ UL L 178, 2.7.2019, str. 1.

kako pomembno je, da izvedenci medicinske stroke in kateri koli drugi udeleženi strokovnjaki pristojnim nacionalnim organom zagotovijo informacije o nasilju v družini, če menijo, da to nasilje neposredno ogroža življenje odrasle osebe ali otroka ter da se žrtev ni sposobna zaščititi zaradi moralnih ali ekonomskih omejitev, povezanih s pritiski, ki jih izvaja storilec, ter pridobijo soglasje odrasle žrtve, če je to potrebno; poziva Komisijo in države članice, naj zagotovijo izvrševanje in učinkovito izvajanje uredbe Bruselj IIa; v zvezi s tem obžaluje, da se z njeno zadnjo prenovitvijo področje uporabe ni razširilo na registrirane partnerske skupnosti in neporočene pare; meni, da to povzroča diskriminacijo in potencialno nevarne razmere za žrtve in otroke registriranih partnerskih skupnosti in neporočenih parov; opozarja, da področje uporabe in cilji uredbe Bruselj IIa temeljijo na načelu nediskriminacije na podlagi državljanstva med državljani Unije in načelu vzajemnega zaupanja med pravnimi sistemi držav članic; poziva Komisijo, naj Parlamentu najpozneje do avgusta 2024 poroča o izvajanju in učinku navedenih uredb, tudi v zvezi z nasiljem v družini in pravicami do varstva in vzgoje;

48. poudarja, da imajo vsi družinski spori velik čustveni vpliv, vendar so čezmejni primeri še občutljivejši in pravno bolj zapleteni; poudarja, da je potrebna visoka stopnja ozaveščenosti javnosti o zapletenih vprašanjih, kot so čezmejne ureditve varstva in vzgoje otrok in obveznosti plačevanja preživnine, vključno s potrebo, da se zagotovi jasnost glede pravic in obveznosti staršev in otrok v vsaki državi; poudarja, da bi države članice lahko prispevale k hitrejšemu reševanju takih čezmejnih družinskopravnih zadev z uvedbo sistema specializiranih oddelkov na nacionalnih sodiščih, vključno z enotami, osredotočenimi na nasilje na podlagi spola, ki bi jih sestavljali izvedenci medicinske stroke, psihologi in drugi ustrezni strokovnjaki ter ki bi sodelovale z javnimi službami, specializiranimi za področje nasilja na podlagi spola in pristojnimi za pomoč žrtvam; poudarja, naj se posebna pozornost nameni položaju enostarševskih gospodinjestev in čezmejni izterjavi preživnine, saj je praktično izvrševanje trenutno veljavnih določb, in sicer Uredbe Sveta (ES) št. 4/2009 z dne 18. decembra 2008 o pristojnosti, pravu, ki se uporablja, priznavanju in izvrševanju sodnih odločb ter sodelovanju v preživninskih zadevah in Konvencije OZN o izterjavi preživninskih zahtevkov v tujini, ki določajo pravne obveznosti v zvezi s čezmejno izterjavo preživnine, še vedno težavno; poudarja, da je treba pravna orodja za čezmejno izterjavo preživnine uporabljati in okrepiti z ozaveščanjem javnosti o njihovi razpoložljivosti; zato poziva Komisijo, naj v tesnem sodelovanju z državami članicami opredeli praktične težave, povezane z izterjavo preživnine v čezmejnih primerih, in naj jim pomaga oblikovati učinkovita orodja za izvrševanje plačilnih obveznosti; poudarja, kako pomembni so to vprašanje in njegove posledice za enostarševske družine in tveganje revščine;
49. poziva države članice, naj še naprej analizirajo podatke in trende v zvezi s pogostostjo vseh oblik nasilja na podlagi spola in nasilja v družini in prijavami teh oblik nasilja, pa tudi v zvezi s posledicami za otroke, med veljavnostjo ukrepov o omejitvi gibanja in v obdobju takoj po tem;
50. poziva Komisijo in države članice, naj izboljšajo sodelovanje za sprejetje ukrepov, na podlagi katerih bi lahko žrtve nasilja v družini ukrepale in prijavile kaznivo dejanje, saj se nasilje v družini v številnih primerih ne prijavi; je seznanjen z zavezo Komisije, da bo izvedla novo raziskavo EU o nasilju na podlagi spola, katere rezultati bodo predstavljeni leta 2023; poziva Komisijo in države članice, naj tesno sodelujejo, da bi vzpostavile stalni mehanizem za redno zagotavljanje usklajenih, točnih, zanesljivih, primerljivih, kakovostnih in po spolu razčlenjenih vseevropskih podatkov o

razširjenosti, vzrokih in posledicah nasilja v družini za ženske in otroke, ukrepanjem v zvezi z nasiljem v družini ter o pravicah do varstva in vzgoje, pri čemer naj v celoti izkoristijo zmogljivosti in strokovno znanje Evropskega inštituta za enakost spolov (EIGE) in Eurostata; opozarja, da je zagotavljanje nacionalnih statističnih podatkov o nasilju na podlagi spola ukrep, ki je upravičen do financiranja v okviru programa za enotni trg za obdobje 2021–2027; poziva Komisijo in države članice, naj zagotovijo, da so podatki med drugim ločeni po spolu, spolni usmerjenosti, spolni identiteti, spolnih značilnostih, rasi in etični pripadnosti ter invalidnosti, s čimer bi zagotovili, da se zajamejo izkušnje žensk v vsej njihovi raznolikosti; ugotavlja, da bo to prispevalo k boljšemu razumevanju obsega težave in vzrokov zanjo, zlasti socialno-ekonomskih kategorij, v katerih je bolj pogosta, in drugih vplivnih dejavnikov, pa tudi različnih pravnih okvirov in politik v različnih državah, ki jih je mogoče natančno preučiti s podrobnimi primerjavami držav, da bi opredelili politične okvire, ki bi lahko vplivali na pojavnost nasilja; vztraja tudi, da morajo države članice zbirati statistične podatke o upravnih in sodnih postopkih v zvezi z varstvom in vzgojo otrok, v katere je vključeno nasilje v družini, ter zlasti o izidu sodb in utemeljitvah odločitev o pravicah do varstva in vzgoje ter stikov;

51. poziva Komisijo, naj spodbuja vseevropske kampanje ozaveščanja javnosti kot nujen ukrep za preprečevanje nasilja v družini in ustvarjanje okolja ničelne tolerance do nasilja;

◦

◦ ◦

52. naroči svojemu predsedniku, naj to resolucijo posreduje Svetu in Komisiji.